

DATOS IDENTIFICATIVOS

Prehistoria universal

Materia	Prehistoria universal			
Código	O04G741V01107			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Comendador Rey, Beatriz Pilar Pérez Maestro, Carmen			
Profesorado	Pérez Maestro, Carmen			
Correo-e	mamenarqueo70@gmail.com beacomendador@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	A materia Prehistoria Universal aborda dende una perspectiva xeral os principais cambios sucedidos na Historia a partir da orixe da especie humana, e os seus antecesores directos, ata o final da Edade do Ferro.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia	
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	
Dominar tanto as habilidades de redacción dun traballo de investigación que inclúa todas e cada unha das seccións que a investigación empírica esixe como as habilidades de presentación e defensa pública dun traballo empírico de investigación.	

Contidos

Tema	
1. Introducción á Prehistoria.	1.1. A Prehistoria como disciplina científica. 1.2. Instrumentos básicos para o estudo da Prehistoria.
2. Sociedades cazadoras recoletoras	2.1. O proceso de hominización. 2.2. O Paleolítico antigo. 2.3. O Paleolítico superior.
3. Sociedades produtoras	2.4. A arte do paleolítico. 2.5. O final das sociedades de cazadores-recolleitores. 3.1. O neolítico. 3.2. O calcolítico. 3.3. A idade de bronce. 3.4. A idade de ferro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	15	38
Eventos científicos	2	0	2
Obradoiro	12	15	27
Traballo tutelado	0	30	30
Saídas de estudo	3	10	13
Seminario	5	5	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Traballo	2	5	7
Observación sistemática	0	1	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións teóricas con apoio de material didáctico. Estas sesións serán desenvolvidas na aula e/ou mediante a plataforma de Moovi.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Obradoiro	Técnica de aprendizaxe en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema.
Traballo tutelado	Traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento. Estes traballos deberán ser expostos na aula, ou a través de Campus Remoto, e posteriormente entregados.
Saídas de estudo	Actividade desenvolvida nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionado co ámbito da prehistoria.
Seminario	Seguimento da realización dos traballos. Asesoramento, orientación e aclaración de dúbidas sobre á asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia e revisión dos materiais xerados polas actividades da asignatura e sobre os traballos tutelados. O seguimento realizarase nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.
Traballo tutelado	Deberá facer unha proposta temática, cun esquema incluído, relacionada co programa consultando a bibliografía e o material de Moovi. Esta proposta será supervisada así como a realización do traballo. O seguimento levarase a cabo nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistras e seminarios da primeira parte da materia (Prehistoria Antiga) serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	30	
Traballo	Entregarase un documento sobre a lectura dun texto, análise do seu contido e crítica, e será exposto nunha actividade presencial realizada na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	30	
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	10	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistras e seminarios da segunda parte da materia (Prehistoria Recente) serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	30
---------------------------------------	---	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

- A Material Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, permitirá o acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
- Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido.
- O estudiantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/a docente considere imprescindibles. No caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota.
- Para aprobar a materia, será preciso superar cada un dos bloques de avaliación da materia.
- O alumnado que non siga á modalidade de avaliación continua e que non realice a entrega de, como mínimo, o 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación final.
- O seguimento individualizado da participación do alumnado (10%) será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios enlíña, etc.).
- O estudiantado que elixa ser avaliado mediante a modalidade de avaliación global deberá comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado da Universidade de Vigo).
- O alumnado que non siga a avaliación continua será avaliado dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 90% da avaliación final, e que examinará a adquisición das competencias tanto teóricas como prácticas.
- Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame.
- Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso cando se copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándoas como propias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carbonell, E., **Homínidos. Las primeras ocupaciones de los continentes**, Ariel, 2005

Cunliffe, B. (ed.), **Prehistoria de Europa**, Crítica, 1998

Diamond, J., **Armas, gérmenes y acero. Breve historia de la humanidad en los últimos trece mil años.**, Debate, 2006

Díez Martín, F., **El Largo viaje: arqueología de los orígenes humanos y de las primeras migraciones**, Bellaterra, 2005

Gamble, C., **Las sociedades paleolíticas de Europa**, Ariel, 2001

Humphrey, L & Stringer, C., **Our Human Story.**, Natural History Museum, 2019

Rojo Guerra, M. Garrido, R. y García-Martínez, I., **El Neolítico en la Península Ibérica y su contexto europeo**, Cátedra, 2012

Ruiz-Gálvez, M. L., **La Europa Atlántica en la Edad del Bronce. Un viaje a las raíces de la Europa Occidental**, Crítica, 1998

Bibliografía Complementaria

Bradley, R., **The significance of monuments: on the shaping of human experience in Neolithic and Bronze Age Europe.**, Routledge, 2012

Coppens, Y.; Picq, P., **Los orígenes de la humanidad**, Espasa-Forum, 2004

Collis, J., **La Edad del Hierro en Europa**, Labor, 1989

Curtis, G., **Los pintores de las cavernas. El misterio de los primeros artistas.**, Turner, 2009

Delibes, G & Guerra, E, "**Un brindis por el príncipe**". **El Vaso Campaniforme en el interior de la Península Ibérica (2500- 2000 a. C.) (Vol. I-II)**, Museo Arqueológico Regional de la Comunidad de Mad, 2019

Díez Martín, F, **Breve historia de los Neandertales.**, Nowtilus, 2011

Díez Martín, F, **Breve historia del Homo Sapiens.**, Nowtilus, 2011

Kristiansen, K., **Europa antes de la Historia. Los fundamentos prehistóricos de la Europa de la Edad del Bronce y Primera Edad del Hierro**, Ediciones Península, 2001

Lewis-Williams, D.; Pearce, D., **Dentro de la mente neolítica**, Akal, 2014

Stringer, C. y Andrews, P., **La evolución humana**, Akal, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.
